

[Henry Christensen.]

inde til at tage initiativ til — og det vil jeg godt høre ministerens mening om — at tilvejebringe det fornødne forum, hvor såvel arbejdsmarkedets som folketingets repræsentanter kan få mulighed for en samlet og samlende behandling og gennemdrøftelse af disse problemer. Jeg tror, dette er en betydningsfuld og vigtig fremgangsmåde, hvis vi vil give en god baggrund for den videre offentlige debat, der nødvendigvis må blive om så helt afgørende ting som problemerne om økonomisk demokrati.

Poul Dam: Man må takke de radikale forslagsstillere for, at de har givet anledning til denne debat, som jeg synes gør mange ting klart. Selvfølgelig er, som det er blevet sagt, blot en udvidelse af det, som allerede er ved at foregå under ministerens overopsyn. Jeg synes i og for sig, at det er rigtigt, at mindretalsforslaget i den tilgrundliggende betænkning på den måde kommer frem i folketinget og kan blive drøftet. Det ville givetvis være en væsentlig forbedring, om man kunne følge det. Vi kan jo håbe, at udvalgsarbejdet kan få ministeren til at bevæge sig i denne retning.

Ganske særlig opmærksomhed har der været om punkt 2 her, nemlig det forslag, som skal tilvejebringe en vis form for nærdemokrati. Det forekommer mig — det fremgår også af, hvad jeg har sagt ved tidligere debatter om tilsvarende emner her i salen — at det må være indlysende rigtigt, at det er de ansatte, som direkte vælger deres repræsentanter i samarbejdsudvalg og andre organer, som vedrører den enkelte virksomhed. Det afledede førerprincip, som man i øvrigt arbejder med, hvor man derefter vælger organisationernes ledelser, som derefter vælges til de forskellige organer, svarer ikke til tidens krav. Det er et konservativt krav, som jeg ikke forstår man i socialdemokratiet stadig væk fastholder. Jeg ved på den anden side godt, at de borgerliges interesse for at nedbryde organisationernes magt ikke altid så meget udspringer af deres store interesse for lønmodtagerne, men måske fra troen på, at man kan genoplive gamle dages „gule“ foreninger og alle mulige andre forskellige organisationsformer, hvorved man kan slå en breche i lønmodtagerfronten. Jeg mener imidlertid, at hvis det er det, der er argu-

mentet, så er det også udtryk for en konservatisme. Jeg tror, de tider er forbi. Jeg tror, lønmodtagerne bliver sig ganske anderledes klart bevidst i de kommende år og vil være i stand til at vælge repræsentanter, som virkelig kan udrette det, lønmodtagerne har brug for.

Det punkt II i forslaget til folketingsbeslutning, som er blevet betragtet som en krølle på halen, er en lille nydelig ting om aktieselskabsloven. Det ligger på linje med, hvad der er foreslået af forskellige andre partier, bl. a. vort, i årenes løb, men går ikke så forfærdelig langt. I det hele taget mangler man i forslaget alle de store synere om fremtiden.

Jeg vil da gerne sige, at selv om man kan gå ind for dette forslag som en forbedring af, hvad der findes i øjeblikket, løser det ikke ret mange problemer, først og fremmest fordi det efter min mening efterhånden er ved at være for sent at tale om de ansattes medbestemmelse. Det, der står på dagsordenen nu, er de ansattes bestemmelse. Det er dette, at ledelsen af virksomhederne må overgå til de ansatte under en eller anden form for repræsentativt demokrati formodentlig, i hvert fald således at det er de ansatte, som selv leder virksomhederne. Det er den eneste måde, hvorpå man i de kommende år kan løse det problem, som bliver mere og mere påtrængende, nemlig problemet om, ikke trivsel og velbefindende og alle disse mange andre rare ord, men lønmodtagernes følelse af, at deres arbejde kommer dem ved, at de er placeret i en meningsfyldt tilværelse.

Det, der nu foregår rundt omkring på arbejdspladserne, i mange nye ungdoms- og arbejdergrupper og grupper af andre ansatte, viser tydeligt, at man ikke i længden vil affinde sig med småforbedringer, med lidt medindflydelse, med at der er lidt bedre information, med at man får lov til at give nogle pæne og gode råd, som ledelsen kan tage med ind i sine overvejelser. Der er brug for en ophævelse af det gamle skel mellem ledelse og ansatte på så mange områder som overhovedet muligt, og det er naturligt at begynde inden for det offentlige virksomhed, selv om vi fra SFs side i et forslag, vi fremsatte for 2 år siden om demokratisk virksomhedsledelse, har anvist en vej til en overgangsordning for alle virksomheder,